

Соловей Р.П.,
здобувач освітньо-наукового рівня доктор філософії за спеціальністю
281 «Публічне управління та адміністрування»,
Хмельницький університет управління та права імені Леоніда Юзькова

ПУБЛІЧНЕ УПРАВЛІННЯ ІННОВАЦІЙНИМ ПОТЕНЦІАЛОМ РЕГІОНІВ ЯК ЕЛЕМЕНТ СИСТЕМИ НАЦІОНАЛЬНОЇ СТІЙКОСТІ УКРАЇНИ

Публічне управління інноваційним потенціалом регіонів у сучасних умовах перетворюється на один з ключових напрямів забезпечення національної стійкості України. Ситуація, у якій опинилася держава, демонструє, що традиційні механізми розвитку та стабілізації вже не можуть забезпечити достатній рівень адаптивності ні на національному, ні на регіональному рівнях. Успішність держави в умовах тривалих кризових явищ залежить від того, наскільки швидко та якісно регіони здатні створювати, мобілізувати та застосовувати власний інноваційний потенціал. Саме інновації забезпечують можливість не лише відновлювати втрачені виробничі, управлінські чи інституційні функції, але й формувати нові економічні траєкторії, підвищувати конкурентоспроможність та зміцнювати стійкість країни у довгостроковій перспективі.

Міжнародні дослідження підтверджують: інноваційний потенціал регіону є показником не тільки його економічного розвитку, але й здатності протистояти кризам, адаптуватися до деструктивних впливів, швидко відновлюватися та ефективно змінювати структуру своєї економіки. На нашу думку, одним із найавторитетніших досліджень у цій сфері є робота Бошми Р., де автор наголошує, що інноваційність забезпечує так звану «еволюційну резильєнтність», тобто спроможність не просто повернутися до попереднього стану, а трансформувати економічну систему у нову, більш стійку форму. Еволюційний підхід пояснює, чому деякі території, навіть перебуваючи у гірших умовах, здатні швидше реагувати на виклики: вони мають розвинену інноваційну інфраструктуру, наукові центри, висококваліфіковані кадри, а головне – здатність створювати нові рішення, продукти і моделі поведінки [1].

Також на увагу заслуговують дослідження Крещенці Р., Кательдо П., Харман О., які доводять, що економічна резильєнтність європейських регіонів прямо

корелює з їх інноваційною активністю. Регіони, що характеризуються високим рівнем інвестицій у дослідження та розробки, наявністю інноваційної інфраструктури та спеціалізованих високотехнологічних кластерів, виявляються менш вразливими до економічних шоків та мають значно коротший період відновлення. Більше того, такі території демонструють здатність до «переосмислення» економічних стратегій, змінюють виробничі пріоритети, нарощують міжгалузеву диверсифікацію та швидше виходять на нові ринки [2]. Аналогічного висновку доходять Брістоу Г. та Гілі А., які підкреслюють, що інноваційні компетенції, гнучкість інституцій та спроможність до адаптації є визначальними факторами для формування стійких регіонів [3].

Українські реалії підтверджують загальносвітові закономірності. Так, вітчизняні дослідники Благун С., Івасишин М. та Пониполяк І. детально аналізують інноваційну складову розвитку регіонів України та показують, що вона формується на основі комплексу взаємопов'язаних ресурсів: людського капіталу, науково-технічної інфраструктури, виробничих можливостей, інституційного середовища та рівня управлінської спроможності. Проте навіть за наявності такого потенціалу його ефективність суттєво обмежується через нерівномірність розвитку регіонів, обмежений доступ до інвестицій, низький рівень кооперації між владою, бізнесом та наукою і недостатню інтегрованість до європейських інноваційних мереж [4].

У таких умовах особливо важливою стає інституційна складова. Ми погоджуємось із твердженням Білик Д.Р., Білика Р.С., Гаврилюк О.В., які підкреслюють, що інвестиційно-інноваційний потенціал регіонів України здатний перетворитися на реальний фактор стійкості лише в умовах максимальної підтримки з боку публічного управління [5]. Йдеться про державну політику, яка створює умови для залучення інвестицій, розвитку інноваційних кластерів, формування локальних стратегій розвитку, інтеграції українських регіонів у європейський простір та стимулювання досліджень і розробок. Саме інституційна підтримка формує середовище, у якому інноваційний потенціал може реалізовуватися і давати ефект для регіональної та національної стійкості.

У післявоєнний період для України особливо важливими стануть інноваційні інвестиції. Забарна Е.М. аргументує, що саме інноваційні інвестиції мають стати основою відбудови регіонів, оскільки вони дозволяють не лише відновити зруйновані виробничі ланцюги, але й створити принципово нові, модернізовані структури, здатні забезпечувати довгострокове зростання [6]. Дійсно, саме інноваційні інвестиції сприяють появі високотехнологічних виробництв, розвитку критичних секторів економіки, створенню робочих місць та залученню висококваліфікованих фахівців, що є основою стійкості як регіону, так і держави.

Таким чином, національна стійкість України сьогодні прямо залежить від того, наскільки ефективно публічне управління здатне розвивати та підтримувати інноваційний потенціал регіонів. Це включає в себе формування інноваційних екосистем, у яких взаємодіють держава, бізнес, наука та громадянське суспільство; розвиток інфраструктури досліджень та розробок; стимулювання інвестицій; створення спеціалізованих кластерів; підтримку стартапів та впровадження індустріальних інновацій; усунення регуляторних бар'єрів; інтеграцію у європейські інноваційні мережі та програми.

Інноваційний потенціал слід розглядати як повноцінний елемент національної безпеки. Регіони, що здатні до інновацій, демонструють не лише економічну стійкість, але й соціальну згуртованість, технологічну спроможність, здатність реагувати на надзвичайні ситуації, забезпечувати критичну інфраструктуру, підтримувати оборонні виробництва та створювати середовище для відновлення. Тож інновації виступають стратегічним ресурсом, який забезпечує здатність держави не просто вижити, а відновитися та розвиватися у будь-яких умовах.

Узагальнюючи, можна стверджувати, що публічне управління інноваційним потенціалом регіонів має стати одним зі стратегічних напрямів державної політики України. Ефективне управління дозволить перетворити регіональні інноваційні ресурси на фундамент національної стійкості, забезпечити адаптивність та конкурентоспроможність держави, зменшити вразливість до

зовнішніх та внутрішніх загроз, а також створити передумови для сталого розвитку у післявоєнний період і в довгостроковій перспективі.

Список використаних джерел

1. Boschma R. (2015). Towards an Evolutionary Perspective on Regional Resilience. *Regional Studies*. Vol. 49. Issue 5: Evolutionary Economic Geography: Theoretical and Empirical Progress. Pp. 733-751. URL : <https://www.tandfonline.com/doi/full/10.1080/00343404.2014.959481>
2. Crescenzi R., Cataldo P., Harman O. (2019). Innovation and regional economic resilience: an exploratory analysis. *The Annals of Regional Science*. Vol. 60. Pp. 265–284. URL : <https://link.springer.com/article/10.1007/s00168-017-0841-6>
3. Bristow G., Healy A. (2014). Regional Resilience: An Agency Perspective. *Regional Studies*. Vol. 48(5). Pp. 923–935. URL : <https://doi.org/10.1080/00343404.2013.854879>
4. Благун С., Івасишин М., Пониполяк І. Інноваційна складова потенціалу розвитку регіонів України. *Економіка та суспільство*. 2025. № 74. URL : <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2025-74-12>
5. Білик Д.Р., Білик Р.С., Гаврилюк О.В. Розвиток інвестиційно-інноваційного потенціалу регіонів України в умовах євроінтеграції. *Український журнал прикладної економіки та техніки*. 2023. Том 8. № 1. С. 351-355. URL : DOI: <https://doi.org/10.36887/2415-8453-2023-1-52>
6. Забарна Е.М. Інноваційні інвестиції як забезпечення сталого розвитку регіонів України у поствоєнний період. *Економіка та суспільство*. 2024. Вип. 59. URL : <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2024-59-103>